

РОБОТА ПЕРЕКЛАДАЧА В РІЗНОМАНІТНИХ УМОВАХ ПРОФЕСІЇ

Розглядаються питання формування професійних якостей перекладача в світі різноманіття можливих професійних умов.

Ключові слова: *перекладач, різноманіття професійних умов, компетентність, підготовка.*

Рассматриваются вопросы формирования профессиональных качеств переводчика в мире разнообразия возможных профессиональных условий.

Ключевые слова: *переводчик, разнообразие профессиональных условий, компетентность, подготовка.*

The article deals with forming of professional competence of translators under condition of the variety of professional tasks.

Key words: *translator, variety of professional tasks, competence, training.*

Постановка проблеми. Зміни в науці та техніці, в знаннях людей та в формах збереження та поширення інформації впливають на зміни умов діяльності людей. Такі зміни необхідно враховувати в організації праці. Однією з проблем в сучасній професійній діяльності людей є різноманіття змісту та умов праці.

Попередній досвід. Не завжди можливо передбачити усі професійні ситуації та особливості таких ситуацій [4]. Це стає однією з поширених тенденцій в світі праці. Тому необхідно вже на етапі професійної підготовки готувати фахівців до роботи в нестандартних умовах. Таку професійну ситуацію можливо ще назвати різноманіттям професійних умов. Ця різноманітність може залежати від змін в структурі господарства та управління [1; 8], появи нових можливостей професійної реалізації у зв'язку із змінами попиту на певні товари та послуги [2], від національних та культурних особливостей певних територій та/або колективів [7]. Така ситуація вимагає формування психологічної готовності фахівця до роботи в цих умовах, необхідність певних додаткових знань та умінь, які в інших професійних ситуаціях могли бути не потрібні [6]. Особливо це необхідно для майбутніх перекладачів, оскільки їх робота (в першу чергу, переклад науково-технічних і ділових текстів) багато в чому залежить від змін в науці та техніці, в знаннях людей та у формах збереження та поширення інформації [3; 5]. Часто перекладач науково-технічних і ділових текстів працює з новою інформацією (або елементами нової інформації), яка тільки входить у обіг, починає розвиватися та укорінюватися в практичній діяльності та в різних видах текстів.

Виклад основного матеріалу. Поряд з широким діапазоном та нестандартністю змісту роботи перекладача в сучасному світі спостерігається і розмаїтість його праці. І це не дивно. Не тільки перекладачі, але й інші фахівці все частіше працюють водночас у різних організаціях, у різних осіб, часто змінюють місце роботи. Зростає роль фахівців, які працюють як особа вільної професії. Людина вже не тільки переважно наймається

(влаштовується) для роботи в конкретну організацію (підприємство, установу тощо), але й сама пропонує на ринку праці свої послуги невизначеній кількості споживачів. Ці споживачі можуть представляти великі або малі організації, окремих осіб. У кожного може бути своя тематика текстів, свої обсяги, строки, інші умови (наприклад, вимоги до тексту – текст літературно оброблений – для публікації, або інформаційний текст, коли споживачеві потрібна тільки фактична інформація). Широкий вибір вищезгаданих умов потребує від перекладача гнучкого мислення, вміння відповідно оцінювати ситуацію перекладу, особливості тексту та вимоги до перекладу, свої можливості, особливості взаємодії з замовником перекладу [4]. На основі аналізу такої великої кількості інформації перекладач приймає рішення, в якому він визначає умови роботи відповідно до своїх можливостей, враховуючи, звичайно, побажання або вимоги замовника. Для цього перекладач повинен бути готовим до ділової комунікації з замовником або його представниками.

Оскільки можлива ситуація, коли перекладач працює самостійно (як особа вільної професії), йому необхідно вміти організовувати свою діяльність, свій робочий час та час відпочинку так, щоб забезпечити добре самопочуття та здоров'я, що вже є важливою передумовою якості результатів праці, соціальні умови праці та проживання, можливості свого професійного удосконалення та визнання. Такий перекладач повинен вже професійно вміти рекламувати свою діяльність, для чого необхідні знання і навички як ефективно поширювати інформацію про себе як фахівця та про свою діяльність, як підтверджувати та доводити якість своєї роботи, як заслужувати та зберігати професійний авторитет (авторитет фахівця, здатного якісно виконувати певні види роботи та авторитет виконавця, здатного забезпечувати виконання умов роботи – своєчасність, надійність, відповідальність тощо).

Висновки. Згадані в цій роботі професійні якості перекладача, як правило, набуваються в процесі професійної діяльності, в численних професійних ситуаціях. Але з метою скорішої соціальної адаптації фахівця у світі професії доцільно починати виховувати ці якості вже в процесі професійної підготовки.

Перспективи подальших досліджень. Перспективним є уточнення конкретних професійних ситуацій, визначення найбільш типових з них, визначення форм та методів формування необхідних професійних якостей перекладача в процесі професійної підготовки з урахуванням можливості роботи в нестандартних умовах, як особи вільної професії. Це можуть бути виховна робота із студентами, яку проводять викладачі провідних дисциплін спеціалізації, зміст спецкурсів або елементи змісту спецкурсів, елементи практичної роботи (практики) студентів тощо. Одним з напрямків подальших досліджень за темою роботи може бути визначення співвідношення згаданих та інших видів педагогічної роботи в процесі професійної підготовки перекладачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Задорожний Г.В., Колупаєва І.В. Людська діяльність: зміст і трансформація структури у сучасному господарському розвитку: монографія / Г.В. Задорожний, І.В. Колупаєва. / Харківський національний ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 2009. – 157 с.

2. Карабчук Т.С. Случайная занятость / Т.С. Карабчук. // Нестандартная занятость в российской экономике / Под ред. В.Е. Гимпельсона, Р.И. Капелюшников; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М. : Издательский дом ГУВШЭ, 2006. – С.146-178.

3. Мирам Г.Э. Профессия: переводчик. – 3-е изд./ Г.Э. Мирам. – К. : Эльга: Ника-Центр, 2004. – 158 с.

4. Сереброва Л.М., Павловська Л.І. Підготовка майбутніх перекладачів до роботи в нестандартних умовах / Л.М. Сереброва, Л.І. Павловська. // Культура безпеки, екології та здоров'я: матеріали міжнародної конференції / Л.Г. Горяна (укладач), Національна академія пед. наук України та ін. – К., 2011. – С.58-59.

5. Чеботарев П.Г. Перевод как средство и предмет обучения: научно-методическое пособие / П.Г. Чеботарев. – М. : Высшая школа, 2006. – 319 с.

6. Чебикін О.Я., Ковальова О.О. Психологічні особливості формування основ професійного іміджу: монографія / О.Я. Чебикін, О.О. Ковальова; Півд. наук.центр. АПН України. – Одеса, 2009. – 223 с.

7. Müller S. Management in Europa: Interkulturelle Kommunikation und Kooperation in den Ländern der EU / S. Müller. – Frank. / M.; NY. : Campus, 2005. – 261 S.

8. Wachstum in schwierigen Umfeld: Wirtschafts- und Reformprozesse in Ostmittel- und Südosteuropa sowie der Ukraine. – München, 2002. – 138 S.

УДК 37.+81'25

*Іващенко О.Г.
(Київ, Україна)*

ОСОБИСТІТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розглядаються особливості формування особистості перекладача в сучасному суспільстві з урахуванням впливу соціальних, економічних, культурних та інших факторів.

Ключові слова: *особистість, перекладач, суспільство, вплив.*

Рассматриваются особенности формирования личности переводчика в современном обществе с учетом влияния социальных, экономических, культурных и других факторов.

Ключевые слова: *личность, переводчик, общество, влияние.*

Conditions of forming of translator's personality in the modern society under the influence of social, economical, cultural and other factors are considered.

Key words: *personality, translator, society, influence.*

Постановка проблеми. Різноманітні умови та можливості діяльності людини в ХХІ столітті висувають завдання дослідження її як особистості в цьому контексті. Особливо актуальним є вивчення проблеми формування особистості в процесі професійної діяльності. Важливо визначити, як індивідуальні особливості людини-фахівця під впливом соціальних, культурних, економічних та інших факторів визначають особливості особистості професіонала.

© Іващенко О.Г., 2011